ÜLDKOHTU OTSUS (kolmas koda)

6. juuli 2010 *

Kohtuasjas T-411/07,

Aer Lingus Group plc, asukoht Dublin (Iirimaa), keda esindasid: *solicitor* A. Burnside, advokaadid B. van de Walle de Ghelcke ja T. Snels ning hiljem advokaadid A. Burnside ja B. van de Walle de Ghelcke,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, keda esindasid: X. Lewis, É. Gippini Fournier ja S. Noë,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

keda toetab

Ryanair Holdings plc, asukoht Dublin (Iirimaa), keda esindasid: J. Swift, *QC*, *solicitor* V. Power, *solicitor* A. McCarthy ja *solicitor* D. Hull ning advokaat G. Berrisch,

menetlusse astuja,

mille ese on nõue tühistada komisjoni 11. oktoobri 2007. aasta otsus K(2007) 4600, millega keelduti algatamast nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (ELT 2004, L 24, lk 1; ELT eriväljaanne 08/03, lk 40) artikli 8 lõikes 4 ette nähtud menetlus ja ajutiste meetmete määramisest vastavalt selle määruse artikli 8 lõikele 5,

ÜLDKOHUS (kolmas koda),

koosseisus: esimees J. Azizi ning kohtunikud E. Cremona ja S. Frimodt Nielsen (ettekandja),

kohtusekretär: ametnik C. Kantza,

arvestades kirjalikus menetluses ja 7. juuli 2009. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

Otsuse

Õiguslik raamistik

1 Nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (ELT 2004, L 24, lk 1; ELT eriväljaanne 08/03; edaspidi „ühinemismäärus") artiklis 3 „Koondumise määratlus" on sätestatud:

„1. Koondumine on juhtum, kus toimub püsiv kontrolli üleminek tulenevalt:

a) kahe või enama varem sõltumatu ettevõtja või nende osade ühinemisest, või

b) juba vähemalt üht ettevõtjat kontrolliva isiku või isikute või ühe või mitme ettevõtja poolsest otsese või kaudse kontrolli omandamisest ühe või enama teise ettevõtja või nende osade üle, mis võib toimuda väärtpaberite või varade ostu kaudu, lepingu alusel või mis tahes muul viisil.

2. Kontrolli sisuks on õigused, lepingud või muud vahendid, mis kas eraldi või ühiselt ning vastavaid asjaolusid või õigusnorme arvestades annavad võimaluse ettevõtjat otsustavalt mõjutada […]”

2 Ühinemismääruse artikli 8 „Komisjoni otsustusõigus” lõikes 4 on sätestatud:

„Kui komisjon leiab, et koondumine:

a) on juba ellu viidud ning kõnealune koondumine on kuulutatud ühisturuga kokkusobimatuks

[…]

võib komisjon:

– nõuda asjaomastelt ettevõtjatelt koondumise lõpetamist, eelkõige ühinemise tühistamist või kõikide omandatud aktsiate või varade võõrandamist, et taastada enne koondumise elluviimist valitsenud olukord; juhul, kui enne koondumise elluviimist valitsenud olukorda ei ole võimalik koondumise lõpetami-

se kaudu taastada, võib komisjon võtta mis tahes muu meetme, et saavutada olukorra taastamine võimalikult suures ulatuses,

– anda käsu võtta mis tahes muu asjakohane meede, et tagada koondumise lõpetamine asjaomaste ettevõtjate poolt või võtta muid olukorra taastamise meetmeid, mis on otsuses sätestatud.

Esimese lõigu punkti a alla kuuluvatel juhtudel võib kõnealuses lõigus viidatud meetmeid kehtestada lõike 3 kohase otsuse või eraldi otsusega."

3 Ühinemismääruse artikli 8 lõikes 5 on sätestatud:

„Komisjon võib võtta asjakohaseid ajutisi meetmeid tõhusa konkurentsi tingimuste taastamiseks või säilitamiseks, kui koondumine:

[…]

c) on juba ellu viidud ning kuulutatud ühisturuga kokkusobimatuks."

4 Ühinemismääruse artikli 21 „Määruse kohaldamine ja jurisdiktsioon" lõike 3 sõnastus on järgmine:

„Liikmesriigid ei tohi kohaldada ühenduse seisukohalt oluliste koondumiste suhtes siseriiklikke konkurentsialaseid õigusakte."

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

Vaidluse pooled

5 Hageja Aer Lingus Group plc on Iirimaa õiguse alusel asutatud aktsiaselts. Pärast erastamist, mille Iiri valitsus 2006. aastal läbi viis, jättes endale aktsiakapitalis 25,35% osaluse, noteeriti Aer Lingus Group'i aktsiad börsil 2. oktoobril 2006. Aer Lingus Group on valdusäriühing, kellele kuulub Aer Lingus Ltd (edaspidi koos nimetatud „Aer Lingus"), kes on Iirimaal asuv lennuettevõtja, kes pakub graafikujärgseid õhutranspordi teenuseid algus- või lõppsihtkohaga Dublini, Cork'i ja Shannoni lennujaam.

6 Ryanair Holdings plc (edaspidi „Ryanair") on börsil noteeritud äriühing, kes pakub graafikujärgseid õhutranspordi teenuseid 40 riigis, sh Iirimaal ja teistes Euroopa riikides.

Ryanairi pakkumine Aer Linguse ostmiseks ja osaluse omandamine

7 5. oktoobril 2006 ehk kolm päeva pärast Aer Linguse aktsiate esimest noteerimist börsil teatas Ryanair oma soovist teha avalik ostupakkumine (AOP) kõigi Aer Linguse aktsiate suhtes. AOP kuulutati ametlikult välja 23. oktoobril 2006 ning pakkumusega nõustumiseks antud esialgne tähtaeg oli 13. november 2006, mida Ryanair hiljem pikendas 4. detsembrini 2006 ja veel 22. detsembrini 2006.

8 Enne kui Ryanair teatas oma soovist AOP teha, oli ta juba turult ostnud 16,03% osaluse Aer Linguse aktsiakapitalis. 5. oktoobriks oli tema osalus tõusnud 19,21%-le. Natukese aja pärast omandas Ryanair veel aktsiaid, nii et 28. novembriks 2006 oli tema osalus Aer Linguses 25,17%. See osalus püsis muutumatuna kuni 2007. aasta augustini, mil hoolimata tagapool punktis 15 viidatud Euroopa Ühenduste Komisjoni 27. juuni 2007. aasta otsuse vastuvõtmisest omandas Ryanair veel täiendavad 4,3% Aer Linguse kapitalist, tõstes koguosaluse 29,3%-le.

Teatatud koondumise uurimine ja keelamine

9 30. oktoobril 2006 teatati komisjonile vastavalt ühinemismääruse artiklile 4 kavandatud koondumisest, millega Ryanair pidi omandama kontrolli Aer Linguse üle selle määruse artikli 3 lõike 1 punkti b tähenduses (edaspidi „teatatud koondumine" või „koondumine").

10 19. detsembri 2006. aasta kirjas teatas Ryanair komisjonile, et aktsiate omandamine oli osa tema kavast omandada kontroll Aer Linguse üle.

11 20. detsembri 2006. aasta otsuses tuvastas komisjon, et teatatud koondumise kokkusobivuses ühisturuga on tõsiseid kahtlusi, ja otsustas algatada põhjaliku uurimismenetluse vastavalt ühinemismääruse artikli 6 lõike 1 punktile c. Koondumist on selle otsuse lõikes 7 kirjeldatud järgmiselt:

„Kuna Ryanair omandas esimese 19% osaluse Aer Linguse aktsiakapitalis vähem kui kümme päeva enne AOP tegemist ja täiendavad 6% natuke aega pärast seda, on kogu tehing, mis hõlmab aktsiate omandamist enne ja pärast avaliku pakkumuse jõusoleku perioodi ning ka AOP väljakuulutamist ennast, vaadeldav ühe koondumisena ühinemismääruse artikli 3 tähenduses."

12 Põhjaliku uurimismenetluse algatamine tõi endaga kaasa Ryanairi AOP kehtivuse lõppemise ja ära tuli oodata selles asjas tehtav lõplik otsus. Iiri õigusnormid lõpetavad komisjoni kontrollile alluva AOP kehtivuse, kui komisjon otsustab selle suhtes ühinemismääruse artikli 6 lõike 1 punkti c alusel põhjaliku uurimismenetluse algatada. 20. detsembri 2006. aasta pressiteates teatas Ryanairi peadirektor järgmist:

„Ryanair kinnitab veel kord Aer Linguse omandamise soovi ja tegutseb selles suunas, et uurimise II faasil oleks – meie seisukohast – edukas lõpp."

13 3. aprillil 2007 edastas komisjon Ryanairile ühinemismääruse artikli 18 alusel vastuväiteteatise. Selle teatise lõikes 7 kirjeldati teatatud koondumist täpselt samamoodi nagu seda oli kirjeldatud põhjalikuma uurimismenetluse algatamise otsuses.

14 17. aprillil 2007 vastuväiteteatisele saadetud vastuses märkis Ryanair, et ta võtab endale komisjoni ees kohustuse mitte teostada Aer Linguse aktsiatest tulenevaid hääleõigusi enne põhjalikuma uurimismenetluse lõppu, toonitades ka, et need aktsiad ei anna talle igal juhul kontrolli Aer Linguse üle.

15 27. juunil 2007 teatas komisjon, tuginedes ühinemismääruse artikli 8 lõikele 3, et teatatud koondumine on ühisturuga kokkusobimatu [otsus K(2007) 3104, juhtum COMP/M.4439 — Ryanair/Aer Lingus; edaspidi „otsus Ryanair"]. See otsus on kohtuasja T-342/07: Ryanair *vs.* komisjon ese, mille menetluses Aer Lingus komisjoni toetuseks menetlusse astus.

16 Otsuse Ryanair põhjendus 12 on sõnastatud järgmiselt:

„Kuna Ryanair omandas esimese 19% osaluse Aer Linguse aktsiakapitalis vähem kui kümme päeva enne [AOP] tegemist ja täiendavad 6% natuke aega pärast seda ning arvestades Ryanairi selgitusi majanduslike eesmärkide kohta, mida ta nende tehingute tegemise ajal saavutada püüdis, on kogu tehing, mis hõlmas aktsiate omandamist enne [AOP-d], [AOP] jõusoleku perioodil ja [AOP] enda raames, vaadeldav ühe koondumisena ühinemismääruse artikli 3 tähenduses."

Aer Linguse ja komisjoni kirjavahetus koondumise uurimismenetluse käigus

17 Koondumise uurimismenetluses esitas Aer Lingus komisjonile mitmeid märkusi Ryanair osaluse kohta tema aktsiakapitalis.

18 Alates esialgse uurimismenetluse algusest palus Aer Lingus komisjonil pidada Ryanairi osalust ja AOP-d üheks koondumiseks. Pärast otsust algatada põhjalik uurimismenetlus, mille käigus komisjon oli neid kaht elementi vaadelnud ühe koondumise osadena, palus Aer Lingus 25. jaanuari 2007. aasta kirjas ja seejärel 7. juuni 2007. aasta kirjas komisjonil kohustada Ryanairi võõrandama osalus tema aktsiakapitalis ja võtta ühinemismääruse artikli 8 lõigete 4 ja 5 alusel vajalikke ajutisi meetmeid. Teise võimalusena, kui komisjon leiab, et ta ei ole pädev nende sätete alusel tegutsema, palus Aer Lingus, et ta kinnitaks, et artikli 21 lõige 3 ei takista siseriiklikel konkurentsiasutustel selle osaluse suhtes oma pädevust teostada.

19 27. juunil 2007, st otsuse Ryanair vastuvõtmise päeval saatis komisjoni konkurentsi peadirektoraat Aer Lingusele kirja, et viimast teavitada asjaolust, et komisjoni teenistused ei ole pädevad andma Ryanairile korraldust vähemusosalus võõrandada ega võtma muid meetmeid, et taastada enne koondumise elluviimist valitsenud olukord vastavalt ühinemismääruse artikli 8 lõigetele 4 ja 5. Konkurentsi peadirektoraat lisas, et see seisukoht ei piira liikmesriikide ametiasutuste volitusi siseriikliku konkurentsiõiguse kohaldamisel Ryanairi vähemusosaluse omandamisele Aer Linguses.

Aer Linguse ja komisjoni vaheline kirjavahetus pärast otsuse Ryanair vastuvõtmist, EÜ artikli 232 alusel meetmete võtmise nõue ja vaidlustatud otsus

20 Otsus Ryanair, mis keelab Ryanair/Aer Lingus tehingu, ei sisalda ühtegi meedet, mis puudutaks Ryanairi 25,17% osalust Aer Linguse aktsiakapitalis.

21 12. juulil 2007 saatis Aer Lingus komisjonile, Irish Competition Authority'le (Iiri konkurentsiamet), Ühendkuningriigi Office for Fair Trading'ule (õiglase kaubanduse büroo) ja Saksa Bundeskartellamt'ile (konkurentsi föderaalbüroo) memorandumi, milles ta palus neil ametiasutustel võtta ühine seisukoht asutuse osas, kes on pädev selle osaluse suhtes meetmeid võtma. Hageja kinnitusel adresseeriti see memorandum Office for Fair Trading'ule ja Bundeskartellamt'ile, kuna nendel ametiasutustel on koondumise kontrolli puudutavate siseriiklike õigusnormide alusel tegutsemispädevus vähemusosaluse valdkonnas ning Irish Competition Authority'le, kuna kaks asjassepuutuvat äriühingut on Iiri äriühingud ja koondumine mõjutab kõige rohkem Iirimaal elavaid tarbijaid.

22 3. augusti 2007. aasta kirjas kordasid komisjoni teenistused oma seisukohta, et komisjonil puudus pädevus kohustada Ryanair võõrandama oma osalus, kuid see ei takista liikmesriike kohaldamast siseriiklikku konkurentsiõigust.

23 17. augustil 2007 esitas Aer Lingus konkurentsiasjadega tegelevatele komisjoni liikmetele kirja, milles ta palus komisjonil võtta EÜ artikli 232 kohaselt meetmeid

ühinemismääruse artikli 8 lõike 4 alusel ja võtta ajutisi meetmeid selle määruse artikli 8 lõike 5 alusel või teha ametlik avaldus, et komisjonil puuduvad selleks volitused. Lisaks palus Aer Lingus, et komisjon võtaks seisukoha ühinemismääruse artikli 21 tõlgendamise suhtes seoses Ryanairi 25,17% osalusega tema aktsiakapitalis.

24 11. oktoobril 2007 sai Aer Lingus komisjoni vastuse (edaspidi „vaidlustatud otsus").

25 Esiteks jättis komisjon rahuldamata Aer Linguse nõude algatada Ryanair suhtes menetlus ühinemismääruse artikli 8 lõike 4 alusel. Ta meenutab esiteks, et ühinemismääruse artikli 3 lõigetest 1 ja 2 tuleneb, et koondumisega on tegemist ainult siis, kui ettevõtja omandab teise üle kontrolli, st võimaluse viimati nimetatud ettevõtjat otsustavalt mõjutada (vaidlustatud otsuse lõige 8). Komisjon toonitab ka, et nimetatud määruse artikli 8 lõikest 4 nähtub, et kui ta leiab, et koondumine on juba ellu viidud ning see on kuulutatud ühisturuga kokkusobimatuks, võib ta nõuda asjaomastelt ettevõtjatelt koondumise lõpetamist, eelkõige kõikide omandatud aktsiate või varade võõrandamist, et taastada enne koondumise elluviimist valitsenud olukord. Ta meenutab, et ta võib ka anda käsu mis tahes muude asjakohaste meetmete võtmiseks, et asjassepuutuvad ettevõtjad koondumise lõpetaksid või võtaksid meetmeid, et taastada enne koondumise elluviimist valitsenud olukord (lõige 9).

26 Komisjon kohaldab seejärel neid sätteid vaidlusaluses asjas ja järeldab vaidlustatud otsuse lõigetes 10 ja 11, et teatatud koondumist ei ole ellu viidud ja vaidlustatud osalus ei anna Ryanairile kontrolli Aer Linguse üle. Need lõiked on sõnastatud järgmiselt:

„10. Komisjon on seisukohal, et käesolevas asjas uuritavat koondumist ei ole ellu viidud. Ryanair ei ole saanud kontrolli Aer Linguse üle ja otsus [Ryanair] välistab, et ta saaks selle kontrolli hiljem, teatatud tehingu käigus. Tehinguid, mis on tehtud sel ajal, kui komisjon asja menetles, ei saa seega pidada elluviidud koondumise osaks.

11. Tuleb toonitada, et vähemusosalus 25,17% ei anna Ryanairile *de facto* ega *de jure* kontrolli Aer Linguse üle ühinemismääruse artikli 3 lõike 2 tähenduses. Kuigi teatud asjaoludel võib vähemusosalus kontrolli teostamist võimaldada, ei ole komisjonil mingit teavet selle kohta, et need asjaolud esinevad käesolevas asjas. Nimelt on komisjoni käsutuses oleva teabe kohaselt Ryanairi kui väikeaktsionäri õigused (eriti vetoõigus nn eriliste otsuste suhtes vastavalt Iiri äriühinguõigusele) seotud ainult väikeaktsionäride kaitset puudutava õigusliku regulatsiooniga. Need õigused ei anna kontrolli ühinemismääruse artikli 3 lõike 2 tähenduses. Lisaks ei paista ka Aer Lingus ise väitvat, et selle vähemusosaluse tõttu Ryanair teda kontrollis; ta ei ole ka esitanud komisjonile tõendeid, mis viitaksid sellise kontrolli esinemisele."

27 Samuti lükkab komisjon vaidlustatud otsuse lõigetes 12 ja 13 tagasi Aer Linguse pakutud analüüsi, mille kohaselt on Ryanairi vähemusosalus tema aktsiakapitalis

vaadeldav komisjoni poolt ühisturuga kokkusobimatuks tunnistatud koondumise osalise elluviimisena, mis tuleks ühinemismääruse artikli 8 lõike 4 alusel lõpetada:

„12. Raske on nõustuda tõlgendusega, mille kohaselt tuleks vähemusosaluse omandamist vaadelda „osalise elluviimisena" EÜ ühinemismääruse artikli 8 lõike 4 tähenduses, arvestades selle sätte sõnastust, mis viitab selgelt „juba elluviidud" koondumisele. Kuna ühinemismääruse tähenduses koondumise otsustav asjaolu – kontrolli saamine – käesolevas asjas puudub, ei saa rääkida „juba ellu viidud" koondumisest ning pooltelt ei saa nõuda „koondumise lõpetamist". Komisjoni pädevus piirdub olukordadega, kus omandaja saab omandatava üle kontrolli. Ühinemismääruse artikli 8 lõike 4 alusel vastuvõetud otsuste eesmärk on heastada konkurentsile tekitatud negatiivsed tagajärjed, mis võivad olla nimetatud määruse artiklis 3 määratletud koondumisel. Käesolevas asjas ei saa viidatud negatiivseid tagajärgi tekkida, sest kavandatud koondumise käigus Ryanair ei omandanud ega saa omandada kontrolli Aer Linguse üle.

13. Käesoleva asja asjaolud erinevad selgelt nendest, mis esinesid ühinemismääruse artikli 8 lõike 4 kohaldamisega seotud varasemates asjades, näiteks asjades Tetra Laval *vs.* Sidel või Schneider *vs.* Legrand, kus [AOP] oli juba täielikult läbi viidud ja omandaja oli saanud omandatava üle kontrolli."

28 Kuna ühinemismääruse artikli 8 lõikes 5 kasutatakse nende olukordade kirjeldamisel, mil komisjonil on õigus meetmeid võtta, sama väljendit kui artikli 8 lõikes 4, ja arvestades, et käesolevas asjas ei ole koondumist ellu viidud, jättis komisjon samadel

põhjustel rahuldamata Aer Linguse taotluse kohaldada selle määruse artikli 8 lõike 5 alusel ajutisi meetmeid (vt vaidlustatud otsuse lõiked 15–17).

29 Teiseks, mis puudutab ühinemismääruse artikli 21 tõlgendamise nõuet seoses Ryanairi 25,17% osalusega Aer Linguse aktsiakapitalis, siis märgib komisjon, et selle sätte lõige 3 paneb vaid kohustuse liikmesriikidele ega anna talle mingit konkreetset õigust või pädevust. Komisjon on seega seisukohal, et tal ei ole õigust anda liikmesriikidele adresseeritud sättele õiguslikult siduvat tõlgendust ja et tal ei ole õigust vastata Aer Linguse tõlgendamise taotlusele (vt vaidlustatud otsuse lõiked 20–25 ja lõike 26 viimane lause).

30 Komisjon märgib ka, et kui liikmesriik ühinemismääruse artikli 21 lõiget 3 ei järgi, on komisjonil alati õigus algatada liikmesriigi suhtes liikmesriigi kohustuste rikkumise menetlus EÜ artikli 226 alusel (vaidlustatud otsuse lõige 21). Samuti, kui Aer Linguse hinnangul on siseriiklik konkurentsiamet siseriiklike konkurentsiõiguse sätete alusel kohustatud Ryanairi vähemusosaluse suhtes meetmeid võtma, on tal õigus see asi nimetatud ametile ja/või pädevale siseriiklikule kohtule läbivaatamiseks esitada. Kui siseriiklik kohus leiab, et tema otsuse tegemiseks on vaja tõlgendada ühinemismääruse artikli 21 lõiget 3, võib kohus EÜ artikli 234 alusel paluda Euroopa Kohtult eelotsust, et selgitada selle sätte tõlgendust ja tagada vaidlustatud ühenduse õiguse ühetaoline tõlgendamine (vaidlustatud otsuse lõige 23).

Menetlus ja poolte nõuded

31 Hageja esitas 19. novembril 2007 Üldkohtu kohtukantseleisse EÜ artikli 230 neljanda lõigu alusel hagiavalduse vaidlustatud otsuse tühistamise nõudes.

32 Samal päeval esitas ta eraldi dokumendiga EÜ artikli 242 alusel ajutiste meetmete võtmise taotluse, milles paluti ajutiste meetmete võtmist ja vaidlustatud otsuse täitmise peatamist.

33 18. märtsi 2008. aasta määruses kohtuasjas T-411/07: Aer Lingus Group *vs*. komisjon (T-411/07 R, EKL 2008, lk II-411) jättis Üldkohtu president ajutiste meetmete võtmise ja täitmise peatamise taotluse rahuldamata.

34 Üldkohtu kodukorra artikli 76a alusel esitas hageja 19. novembril 2007 Üldkohtu kohtukantseleile eraldi dokumendiga ka kiirendatud menetluse taotluse. Komisjon esitas selle taotluse suhtes oma märkused 5. detsembri 2007. aasta kirjas.

35 11. detsembri 2007. aasta otsusega jättis Üldkohus (kolmas koda) kiirendatud menetluse taotluse rahuldamata.

36 23. mai 2008. aasta määrusega lubas Üldkohtu kolmanda koja esimees Ryanairil komisjoni nõuete toetuseks menetlusse astuda.

37 Üldkohtu kohtukantseleile 4. augustil 2008 saadetud faksis teatas Ryanair, et tema hinnangul on komisjoni menetlusdokumentides esitatud märkused piisavad ja seetõttu loobub ta menetlusse astuja seisukohtade esitamisest. Selles faksis olid välja toodud tema nõuded antud vaidluses.

38 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Üldkohus (kolmas koda) avada suulise menetluse.

39 Poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu küsimustele kuulati ära 7. juuli 2009. aasta kohtuistungil.

40 Hageja palub Üldkohtul:

– tühistada vaidlustatud otsus;

– mõista kohtukulud välja komisjonilt.

41 Komisjon palub Üldkohtul:

– jätta hagi põhjendamatuse tõttu rahuldamata osas, mis puudutab tema keeldumist algatada menetlus ühinemismääruse artikli 8 lõike 4 alusel ja võtta ajutisi meetmeid selle määruse artikli 8 lõike 5 alusel;

– tunnistada hagiavaldus vastuvõetamatuks või teise võimalusena jätta hagi põhjendamatuse tõttu rahuldamata osas, mis puudutab tema keeldumist tõlgendada ühinemismääruse artikli 21 lõiget 3;

– mõista kohtukulud välja hagejalt.

42 Ryanair palub Üldkohtul:

– jätta hagi rahuldamata;

– mõista menetlusse astumisega seotud kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

43 Hageja põhjendab hagiavaldust kahe väitega: esimese väite kohaselt on rikutud ühinemismääruse artikli 8 lõikeid 4 ja 5 ning teise väite kohaselt on rikutud sama määruse artikli 21 lõiget 3. Kuna hageja on esitanud teise väite nii, et see on esimese väitega tihedalt seotud – mida kinnitati ka kohtuistungil, kus hageja märkis, et teist väidet võib käsitada esimese väite osana –, analüüsib Üldkohus neid väiteid koos.

Poolte argumendid

44 Esimeses väites, mis puudutab ühinemismääruse artikli 8 lõigete 4 ja 5 rikkumist, leiab hageja, et komisjon on neid sätteid vaidlustatud otsuses rikkunud seetõttu, et ta asus seisukohale, et tulenevalt otsusest Ryanair, millega keelati kavandatud koondumise elluviimine, ei olnud ta pädev kohustama Ryanairi võõrandama vähemusosalust Aer Linguse aktsiakapitalis ega võtma asjakohaseid meetmeid, et taastada enne koondumise elluviimist valitsenud olukord, ega ka võtma ajutisi meetmeid.

45 Esiteks vaidleb hageja vastu vaidlustatud otsuse lõikes 12 esitatud kinnitusele, mille kohaselt: „[konkurentsile] ei saanud negatiivsed tagajärgi tekkida, sest kavandatud koondumise käigus Ryanair ei omandanud ega saa omandada kontrolli Aer Linguse üle". Vastupidi, Ryanairi osalusel on väga oluline negatiivne tagajärg konkurentsile ja kui komisjon ei ole neis tingimustes ühinemismääruse artikli 8 lõigete 4 ja 5 alusel

pädev seda tagajärge kõrvaldama, on see määrus ja ühenduse pädevus „kahjustamata konkurentsi" tagamise vallas väga puudulik.

46 Ryanair osalusest Aer Linguse aktsiakapitalis konkurentsile tekkivate oluliste negatiivsete tagajärgede seast toob hageja välja järgmised faktilised asjaolud: Ryanair kasutas oma osalust selleks, et üritada tutvuda tema konfidentsiaalse strateegilise plaaniga ja ärisaladustega, pani veto erilisele otsusele Aer Linguse aktsiakapitali suurendamise kohta ja palus kahel korral kutsuda kokku aktsionäride erakorraline koosolek, et uuesti arutada Aer Linguse vastuvõetud strateegilisi otsuseid. Samuti kasutas Ryanair oma aktsionäri staatust selleks, et korraldada kampaania Aer Linguse juhatuse vastu ja ähvardas tema juhatajate vastu hagi esitamisega põhikirjast tulenevate kohustuste täitmata jätmise tõttu Ryanairi ees.

47 Majanduslikust aspektist kahjustab kahe müüja vahel jagatud turu olukorras vähemusosalus konkurendis oluliselt konkurentsi. Ryanair on vähem motiveeritud Aer Lingusega konkureerima, sest viimase aktsionärina on ta huvitatud sellest, et tema osaluse väärtus säiliks ja et ta oleks kindel Aer Linguse kasumlikkuses. See osalus muudab poolte huve, soodustades hinnatõusu ja vaikivaid kokkuleppeid, mis kahjustab konkurentsi. Samuti väheneb Ryanairi osaluse tõttu Aer Linguse börsi- ja finantsatraktiivsus.

48 Kinnitus, mille Aer Lingus vaidlustas, on väidetavalt vastuolus ka komisjoni varasema otsustuspraktikaga, mis tuleneb 30. jaanuari 2002. aasta otsusest 2004/103/EÜ meetmete kohta tõhusa konkurentsi taastamiseks vastavalt nõukogu 21. detsembri 1989. aasta määruse (EMÜ) nr 4064/89 artikli 8 lõikele 4 (juhtum COMP/M.2416 —

Tetra Laval/Sidel; ELT 2004, L 38, lk 1; edaspidi „otsus Tetra Laval"), milles komisjon asus seisukohale, et Tetra Lavalil ei ole lubatud Sidelis osaluse omamist jätkata, ja komisjoni 30. jaanuari 2002. aasta otsusest 2004/276/EÜ, milles nõuti ettevõtja jagunemist vastavalt nõukogu määruse (EMÜ) nr 4064/89 artikli 8 lõikele 4 (juhtum COMP/M.2283 — Schneider/Legrand; ELT 2004, L 101, lk 134; edaspidi „otsus Schneider"), milles komisjon asus seisukohale, et Schneideri osalus Legrandi aktsiakapitalis, mis ei ületa 5%, ei tekita konkurentsile negatiivseid tagajärgi. Hageja vaidleb vastu vaidlustatud otsuse lõikes 13 esitatud komisjoni kinnitusele, et käesolevas asjas erineb olukord Tetra Lavali ja Schneideri asjades esinenud olukordadest, kus AOP oli juba täielikult ellu viidud ja omandaja oli saanud omandatava üle kontrolli. Vaidlustatud otsuse lõikes 12 esitatud kinnituse – „kui puudub kontroll", puuduvad ka negatiivsed tagajärjed konkurentsile – hindamise seisukohast ei ole selle vahettegemisel tähtsust. Tetra Lavali ja Schneideri asjades võttis komisjon just vastupidise seisukoha, nimelt et isegi kui asjassepuutuvad osalused olid nii väikesed, et ei võimaldanud „kontrollida", võis vähemusosaluse tagajärg siiski olla aktsepteerimatu konkurentsi kahjustamine. Lisaks jääb koondumine käesolevas asjas potentsiaalseks koondumiseks. Tähtsusetu on see, kas AOP kehtivus on või ei ole lõppenud, sest Ryanairil oli ja on soov omandada Aer Lingus. AOP-le kohalduvate siseriiklike õigusnormide erinevust ei saa tuua põhjuseks, et õigustada olukorda, kus üks omandaja võib oma vähemusosaluse alles jätta, kuid teine on kohustatud oma osaluse võõrandama. Mõju konkurentsile on mõlemal juhul sama. Käesolevas asjas ei saa otsuse Ryanair vastuvõtmine võtta komisjonilt tema pädevust uurida konkurentsi kahjustamist, mida tekitab sellise koondumise osa, mille ta on ära keelanud.

49 Hageja tugineb ka United Kingdom Competition Commission'i (Ühendkuningriigi konkurentsiamet) otsustuspraktikale; 2007. aasta oktoobris tegi viimane ajutise otsuse, mille kohaselt võis see, et BSkyB omandas 17,9% ITV aktsiatest, vähendada

oluliselt konkurentsi, sest kadus võistluselement nende kahe äriühingu vahel ja BSkyB võis mõjutada otseselt ITV juhatust.

50 Teiseks väidab hageja, et ühinemismääruse artikli 8 lõiget 4 tuleb tõlgendada nii, et see kohaldub Ryanairi osalusele, mis on omandatud keelatud koondumise käigus. Sama põhimõte kohaldub *mutatis mutandis* komisjoni pädevusele võtta ajutisi meetmeid selle määruse artikli 8 lõike 5 punkti c alusel.

51 Esiteks, ühinemismäärust tuleb tõlgendada teleoloogiliselt. Valides määruse kahe võimaliku tõlgenduse vahel märkisid Euroopa Kohus ja Üldkohus, et väga kitsal tõlgendamise korral kaoks ühinemismääruse kasulik mõju, kuid laiem tõlgendus oleks kooskõlas määruse tekstiga, isegi kui puudub sõnaselge säte. Ühinemismääruse artikli 8 lõigete 4 ja 5 tõlgendus, mille esitas komisjon vaidlustatud otsuses, on vastuolus selle määruse eesmärgiga, milleks vastavalt EÜ artikli 3 punktile g on süsteem, mis tagab, et konkurentsi ei kahjustata. Komisjoni lähenemine jätab liidu õiguskaitsevahenditeta konkurentsi kahjustamise suhtes, mida Ryanairi vähemusosalus tekitab, ja seda isegi olukorras, kui osalus omandati keelatud koondumise käigus.

52 Ühinemismääruse artikli 8 lõike 4 – milles käsitletakse „juba ellu viidud" koondumist, mis on „ühisturuga kokkusobimatuks kuulutatud" – kohaldamise nõude osas toonitab hageja, et komisjon on seda sätet tõlgendanud puhtalt grammatiliselt, leides vaidlustatud otsuse lõikes 10, et „käesolevas asjas hinnatavat koondumist ei ole veel ellu

viidud" ja et „tehinguid, mis tehti komisjoni algatatud menetluse kestel, ei saa seega käsitada teatatud koondumise elluviimise osana". See tõlgendus on väär, sest komisjoni hinnangul erinevad „tehingud", mida vaidlustatud otsuses tuleb uurida, otsuse Ryanair põhjenduses 12 uuritud koondumisest (vt eespool punkt 16). See tõlgendus on väär ka seetõttu, et komisjon võrdsustab vääralt mõisted „ellu viidud" ühinemismääruse artikli 8 lõike 4 punkti a tähenduses ja „kontroll" nimetatud määruse artikli 3 lõike 2 tähenduses. Hageja hinnangul on ilmselge, et käesolevas asjas viidi koondumine ellu tehingute kaudu, mis on osa keelatud koondumisest ja mis võimaldasid Ryanairil omandada (ja senini hoida) enam kui 25%-st osalust Aer Linguse aktsiakapitalis. Asjaolu, et koondumist ei viidud täielikult lõpule, kuna komisjon selle ära keelas, ei tähenda, et koondumist ei viidud vähemalt osaliselt ellu otsuse Ryanair lõike 12 viidatud tehingutega. Vaidlustatud otsuse lõikes 12 esitatud komisjoni argument, et artikli 8 lõike 4 sõnastus ei toeta „osaliselt elluviidud" koondumise mõistet, on õige, kuid mitte eriti tarvilik, sest selle sätte sõnastus ei võimalda ka nõuda, et kontrolli saamise seisukohast oleks elluviimine täielik. Hageja leiab, et aluspõhimõte, mida ühinemismääruse artikli 8 lõike 4 kohaldamisel tuleb arvestada, ei ole mitte kontrolli saamine, vaid vajadus taastada eelnev olukord nende tehingute tühiseks tunnistamise teel, mis on keelatud koondumise osad.

53 Mõiste „elluviimine" ühetaoliseks tõlgendamiseks tuleks uurida ka selle mõiste tähendust ühinemismääruse artikli 7 lõike 1 mõttes, millest tuleneb, et ühenduse seisukohalt olulist koondumist ei saa „ellu viia" enne sellest teatamist ega enne, kui see on kuulutatud ühisturuga kokkusobivaks. Komisjoni asjakohasest otsustuspraktikast saab järeldada, et komisjoni hinnangul võimaldab see säte keelata osalise elluviimise, sh tehingud, mille tulemusel toimub kontrolli üleminek. Käesolevas asjas sai komisjon Ryanairi nii kaugele, et viimane peatas Aer Linguse aktsiakapitalis esindatusest tuleneva hääleõiguse teostamise, kuigi selle õiguse teostamine ei ole kontrolli teostamine.

Seega oli asjas tegemist olukorraga, kus tuli vältida võimalikke negatiivseid tagajärgi konkurentsile.

54 Hageja leiab ka, et ilma et tuleks hinnata ühinemismääruse erinevaid keeleversioone, võib mõistel „koondumise elluviimine", mida kasutatakse artikli 8 lõigetes 4 ja 5 ning artiklis 7, olla kolm tähendust: koondumise täielik elluviimine, täieliku koondumise osaline elluviimine või koondumise ühe osa täielik elluviimine. See mitmetimõistetavus tuleb eriti välja käesolevas asjas, kus komisjon keelas koondumise, mis määratleti kui kahest osast koosnev tehing (aktsiate omandamine turult ja AOP kaudu), millest viidi ellu vaid esimene osa.

55 Mis puudutab teist väidet ühinemismääruse artikli 21 lõike 3 rikkumise kohta, siis väidab hageja, et komisjoni ekslikud järeldused ühinemismääruse artikli 8 lõigete 4 ja 5 kohaldamise osas viivad selle sätte väära tõlgendamiseni. Nimelt, kui komisjon on pädev Ryanairi osaluse suhtes võtma meetmeid investeerimise lõpetamiseks, ei ole siseriiklikel konkurentsiasutustel mingit selle alast pädevust artikli 21 lõike 3 alusel. See lähenemine toetab „ainukontrolli" põhimõtet. Kui see lähenemine on õige, rikkus komisjon vaidlustatud otsuses ühinemismääruse artikli 21 lõiget 3, kuna selles ei ole ühemõtteliselt märgitud, et nimetatud otsus takistab siseriiklikke konkurentsiasutusi meetmeid võtta, jättes neile seega võimaluse sekkuda. See õigusrikkumine on eriti raske seetõttu, et asjassepuutuvad siseriiklikud ametiasutused väljastasid vastupidiseid arvamusi. Ühinemismääruse artikli 8 lõigete 4 ja 5 ühetaoline tõlgendamine välistab selle määruse artikli 21 lõike 3 niisuguse tõlgendamise, mis takistab liikmesriikidel Ryanairi osaluse suhtes kohaldada siseriiklikku õigust – kui see osalus AOP-st eristada – ning mis ei anna komisjonile pädevust seda osalust uurida ühinemismääruse

artikli 8 lõike 4 alusel. Vastupidisel juhul on Ryanairi osalusel õiguslik puudumatus nii Euroopa Liidu kui liikmesriikide õiguse seisukohast.

56 Komisjon vaidleb sellele argumentatsioonile vastu. Ta toonitab eriti, et ühinemismäärust kohaldatakse ainult sellisele „koondumisele", mis vastab ühinemismääruse artiklis 3 esitatud määratlusele. Seda arvestades ei ole vähemusosaluse omandamine, mis üksi ei anna „kontrolli", „koondumine" ühinemismääruse tähenduses. Komisjon väidab ka, et artikli 21 lõige 3 ei pane talle kohustusi või anna konkreetset pädevust ning seetõttu ei ole tal õigust seda sätet tõlgendada, kui talt on nõutud meetmete võtmist EÜ artikli 232 alusel.

Üldkohtu hinnang

57 Nii meetmete võtmise taotluses kui käesolevas menetluses väidab Aer Lingus sisuliselt, et Ryanair osalus tema aktsiakapitalis, mis omandati enne AOP-d või selle käigus, on vaadeldav komisjoni poolt kokkusobimatuks tunnistatud koondumise osalise elluviimisena. Et taastada tõhusa konkurentsi tingimused, tuleb komisjonil kohustada Ryanairi ühinemismääruse artikli 8 lõike 4 alusel võõrandama kõik omandatud aktsiad (vt eespool punktid 8, 23, 44 jj).

58 Vaidlustatud otsuses jätab komisjon rahuldamata nõude algatada Ryanairi suhtes menetlus ühinemismääruse artikli 8 lõike 4 alusel, leides, et selle ettevõtja teatatud koondumist ei ole ellu viidud ja et vaidlustatud osalus ei anna Ryanairile kontrolli Aer Linguse üle. Komisjon on ka seisukohal, et kuna ei esine elluviidud koondumist ühinemismääruses määratletud tähenduses, ületatakse hageja väljapakutud tõlgenduses tema pädevuse piire (vt eespool punktid 25–27).

59 Vaidlustatud otsuse õiguspärasuse hindamiseks küsimuses, kas komisjon oli pädev kohustama ettevõtjat koondumine lõpetada, eelkõige teise ettevõtja kõigi aktsiate võõrandamise teel, on oluline võtta aluseks ajahetk, mis on määratletud ühinemismääruse artikli 8 lõikes 4, mis reguleerib „koondumist", mis on „juba ellu viidud" ja „ühisturuga kokkusobimatuks kuulutatud" (vt eespool punkt 2).

60 Vaidlustatud otsus tehti ajal, mil komisjon oli Ryanairi teatatud koondumise juba ühisturuga kokkusobimatuks tunnistanud. Kuna komisjon ei olnud küsimust Ryanairi vähemusosaluse kohta Aer Linguse aktsiakapitalis käsitlenud otsuses Ryanair, milles tunnistati teatatud koondumine kokkusobimatuks ühinemismääruse artikli 8 lõike 3 alusel, võis ta seda teha hiljem eraldi otsuses nimetatud määruse artikli 8 lõike 4 alusel.

61 Samas, nagu õigesti märgitud vaidlustatud otsuses, ei ole ühinemismääruse artikli 8 lõikes 4 sätestatud teine tingimus täidetud, sest teatatud koondumist ei viidud ellu. Käesolevas asjas ei olnud Ryanairil alates hetkest, mil tehti otsus ühisturuga

kokkusobimatuse kohta, enam *de jure* ega *de facto* võimalik Aer Lingust kontrollida või selle ettevõtja tegevust otsustavalt mõjutada.

62 Õiguslikus plaanis on ühinemismääruses kasutatud koondumise mõiste oluline, sest sellest tuleneb pädevus, mis komisjonil selle määruse alusel on. Nimelt kohaldatakse ühinemismäärust kõigi ühenduse seisukohalt oluliste koondumiste suhtes (artikli 1 lõige 1). Koondumise mõiste on määratletud selle määruse artiklis 3. Nimetatud artikli 3 lõike 1 kohaselt on koondumine juhtum, kus toimub püsiv kontrolli üleminek, näiteks tulenevalt kahe ettevõtja ühinemisest või ühe ettevõtja poolsest kontrolli omandamisest teise ettevõtja üle. Artikli 3 lõikes 2 täpsustatakse, et kontrolli sisuks on õigused, lepingud või muud vahendid, mis annavad võimaluse ettevõtjat otsustavalt mõjutada.

63 Seega on koondumine ühinemismääruse tähenduses iga tehing või tehingute kogum, mille alusel „toimub püsiv kontrolli üleminek", mis annab „võimaluse ettevõtjat otsustavalt mõjutada". Neile koondumistele on omane järgmine tunnus – kahe eraldiseisva ettevõtja asemel, mis eksisteerisid teatud majandussektoris enne tehingut, jääb pärast tehingut alles ainult üks. Jättes kõrvale ühinemise, mille kaudu likvideeritakse üks kahest asjassepuutuvast ettevõtjast, tuleb komisjonil seega kindlaks teha, kas koondumise elluviimise tagajärjel on ühel ettevõtjal õigus teostada teise ettevõtja üle sellist kontrolli, mida tal varem ei olnud. Kontrolli teostamise õigus seisneb võimaluses ettevõtjat otsustavalt mõjutada, ja eelkõige selles, et niisuguse õigusega ettevõtja võib teist kohustada tegema strateegilisi otsuseid puudutavaid valikuid.

64 Eeltoodust tuleneb, et sellise osaluse omandamist, mis üksi ei anna kontrolli ühinemismääruse artikli 3 tähenduses, ei saa käsitleda elluviidud koondumisena, mida nimetatud määrus reguleerib. Selles küsimuses erineb Euroopa Liidu õigus sellise liikmesriigi õigusest, mille koondumiste kontrolli puudutava riigisisese õiguse sätete kohaselt on siseriiklikel ametiasutustel õigus võtta meetmeid ka vähemusosaluste suhtes selle mõiste laiemas tähenduses (vt eespool punktid 21 ja 49).

65 Vastupidi sellele, mida väidab hageja, ei saa koondumise mõiste hõlmata juhtumit, kus kontrolli ei ole saadud ja asjassepuutuv osalus üksi ei anna võimalust ettevõtjat otsustavalt mõjutada, vaid mis leiab aset laiemalt sellise teatatud koondumise raames, mida komisjon uurib ja tunnistab selle uurimise tulemusel ühisturuga kokkusobimatuks, ilma et selle käigus oleks toimunud kontrolli üleminekut eespool kirjeldatud tähenduses.

66 Sellist pädevust ei ole komisjonile ühinemismääruse kohaldamisel antud. Selle määruse artikli 8 lõike 4 sõnastust kasutades on õigus anda ettevõtjale käsk võõrandada kõik omandatud teise ettevõtja aktsiad kehtestatud vaid selleks, et „taastada enne koondumise elluviimist valitsenud olukord". Kui kontrolli ei omandata, ei ole ka komisjonil õigust koondumist lõpetada. Kui seadusandja oleks tahtnud anda komisjonile laiemad volitused kui ühinemismääruses sätestatud, oleks ta kehtestanud asjakohase õigusnormi.

67 Faktiliste asjaolude aspektist ei ole vaidlustatud seda, et Ryanair osalus Aer Linguse aktsiakapitalis ei anna käesolevas asjas Ryanairile võimalust Aer Lingust „kontrollida". Lisaks vaidlustatud otsuse lõigetes 10 ja 11 nimetatud asjaoludele märgib Aer Lingus, et ta „nõustub vaidlustatud otsuse lõikes 11 esitatud eeldusega, et 27. juunil 2007

ei olnud Ryanairil „kontrolli" ühinemismääruse artikli 3 lõike 2 tähenduses". Samuti ei väida Aer Lingus, et Ryanairi 29,3% osalus tema aktsiakapitalis alates 2007. aasta augustist andis viimasele kontrolli ettevõtja üle; ta vaid kinnitab, et see osalus annab talle „mitmeid võimalusi sekkuda juhtimisse ja äristrateegiasse".

68 Lisaks tuleb märkida vastuseks hageja argumentidele konkurentsile väidetavalt tekitatavate negatiivsete tagajärgede kohta, et komisjon on need argumendid, mille kohaselt on need tagajärjed käesolevas asjas tegelikult sarnased kontrolli teatud vormile, vaidlustatud otsuses õigesti tagasi lükanud (vaidlustatud otsuse lõige 11). Selle kohta tuleb üldiselt märkida, et ühinemismääruse eesmärk ei ole ära hoida äriühingute kaubandusvaidlusi, milles äriühingute vastaspooleks on nende aktsionärid, või hajutada kahtlused viimaste poolt olulistele otsustele antava nõusoleku suhtes. Kui Aer Linguse leiab, et Ryanairi kui aktsionäri käitumine on kuritarvitav või õigusvastane, võib ta asja arutamiseks esitada kas pädevale siseriiklikule kohtule või ametiasutusele.

69 Igal juhul, kuigi on tõsi, et hageja esitatud faktilistest asjaoludest paistab, et tema juhtkonna ja Ryanairi vahelised suhted on pingsad ja et nad on mitmes küsimuses eriarvamusel, ei nähtu neist siiski – mis on aga nõutav selleks, et komisjon saaks otsustada kohaldada ühinemismääruse artikli 8 lõiget 4 –, et eksisteerib võimalus ettevõtjat otsustavalt mõjutada.

70 Seega, mis puudutab argumenti, et Ryanair kasutas oma osalust selleks, et üritada tutvuda Aer Linguse konfidentsiaalse strateegilise plaani ja ärisaladustega, siis on ainus tõend, millele selle argumendi kinnituseks tuginetakse, kiri, milles Ryanair palub üldsõnaliselt kohtumist Aer Linguse juhatajatega. Hagiavaldusele ei ole lisatud ühtegi tõendit, milles üritataks näidata, et sellel kohtumisel ka tegelikult sellist

konfidentsiaalset teavet edastati. See teabe edastamine ei ole igal juhul vähemusosaluse otsene tagajärg, vaid kahe äriühingu, keda võidakse EÜ artikli 81 alusel uurida, hilisem käitumine.

71 Sama kehtib ka argumendi osas, mille kohaselt pani Ryanair veto erilisele otsusele, mis pidi võimaldama juhatusel välja lasta selliseid aktsiaid, mida ei pakuta kõigepealt olemasolevatele aktsionäridele, nagu näeb ette äriühinguõiguse üldreegel; 7. juuli 2007. aasta *The Irish Times*'is avaldatud artiklis „Ryanair takistab Aer Lingusel vähendada tema osalusprotsenti" esitatud hageja presidendi-peadirektori kommentaaridest, mida komisjon tsiteerib ja millele hageja vastu ei vaidle, nähtub, et selle otsuse vastuvõtmata jätmisest ei tekkinud äriühingule olulisi tagasilööke.

72 Argumendi kohta, et Ryanair palus kahel korral kokku kutsuda aktsionäride erakorraline koosolek, et uuesti arutada Aer Linguse vastuvõetud strateegilisi otsuseid, märgib komisjon, ilma et hageja sellele vastu vaidleks, et Aer Linguse juhatus jättis need kaks palvet tähelepanuta ja et varem ettenähtud otsused viidi ellu olenemata Ryanairi vastuseisust. See näide kinnitab asjaolu, et vastupidi hageja väidetule ei saanud Ryanair talle oma tahet peale sundida.

73 Argumenti, et Ryanair korraldas kampaania Aer Linguse juhatuse vastu, tuleb mõista kui järjekordset viidet kahele aktsionäride erakorralisele koosolekule, mida Ryanair palus kokku kutsuda, samuti kui viidet kirjavahetusele ja asjassepuutuvatele avalikele avaldustele. Nagu komisjon menetlusdokumentides toonitab, jättis Aer Linguse need kaks koosolekute kokkukutsumise teadet rahuldamata ja viis ellu oma otsused

nii, nagu see oli ette nähtud. Kuigi sellest nähtub, et Ryanair segas mitu nädalat Aer Linguse juhatuse tööd, ei tõenda see siiski, et tal oli võimalus ettevõtjat otsustavalt mõjutada ühinemismääruse tähenduses.

74 Vastuseks argumendile, et kahe müüja vahel jagatud turu olukorras kahjustab vähemusosalus konkurendis oluliselt konkurentsi, sest sellise osalusega äriühing on vähem motiveeritud konkureerima äriühinguga, kelle kasumist ta on huvitatud, tuleb märkida, et seda väidet ei toeta faktid. Komisjon toob välja asjaolu, millele hageja vastu ei vaidle, et pärast seda, kui Ryanair Aer Linguses osaluse omandas, hakkas ta korraldama lende neljal uuel liinil, mida enne teenindas ainult Aer Lingus, ning suurendas oma lendude sagedust kuuel liinil, millel ta konkureeris Aer Lingusega (vt Ryanairi 15. augusti 2007. aasta pressiteadet „Ryanair avab kuus uut lennuliini algusega Dublinist" ja 25. oktoobri 2007. aasta pressiteadet „Uus 31. lennuliin Shannoni lennujaamast ja kolm uut lennuliini algusega Dublinist"). See teoreetiline väide ei ole igal juhul piisav, et saaks tuvastada teatud vormis avalduvat Ryanairi kontrolli Aer Linguse üle või et õigustada käesolevas asjas vaidlustatud vähemusosalusse tehtud investeeringu lõpetamist.

75 Sama kehtib argumendi kohta, mille kohaselt oli Ryanairi osalusel konkreetne mõõdetav tagajärg Aer Linguse aktsiatele, sest need on viimati nimetatud äriühingu jaoks vähematraktiivsed. Nimelt, põhimõtteliselt ei sõltu Aer Linguse börsi- ja finantsatraktiivsus ainult Ryanairi vähemusosalusest, vaid arvestada tuleb ka selle ettevõtja kogu aktsiakapitali, milles võib osalus olla teistel olulistel aktsionäridel. Lisaks, isegi kui eeldada, et Ryanairi osalusel võib sellele atraktiivsusele mõju olla, ei ole see piisav, et tõendada, et esineb ühinemismääruse nõutele vastav kontroll.

76 Komisjoni pädevust koondumise valdkonnas ületataks, kui nõustutaks sellega, et komisjon võib kohustada lõpetama vähemusosalusse tehtud investeeringu ainult põhjusel, et kahe ettevõtja vahel jagatud turu olukorras on see osalus teoreetiline majanduslik risk või tekitab kahtlusi nendest kahest ettevõtjast ühe aktsiate atraktiivsuses.

77 Mis puudutab komisjoni otsustuspraktikat, siis tuleneb selle praktika analüüsist igal juhul, et kõik otsused, mis komisjon on käesoleva ajani ühinemismääruse artikli 8 lõike 4 alusel vastu võtnud, puudutavad juba ellu viidud koondumisi, kus omandatav äriühing lõpetas omandajast sõltumatu konkureerimise. Erinevalt käesolevast asjast ei käsitletud nendes asjades ühinemismääruse artikli 8 lõike 4 kohaldatavust asjassepuutuvale koondumisele, vaid asjakohaseid meetmeid konkurentsi taastamiseks, mille koondumise elluviimine oli kõrvaldanud; need meetmed olid eri asjades erinevad, tulenedes iga üksikjuhtumi asjaoludest. Seega ei saa komisjoni varasemale otsustuspraktikale vähemusosaluste käsitlemise suhtes ühinemismääruse artikli 8 lõike 4 alusel tulemuslikult tugineda selleks, et vaidlustada selles sättes määratletud kriteeriume.

78 Järelikult ei saa väita, et komisjon on rikkunud ühinemismääruse artikli 8 lõiget 4, tuvastades, et käesolevas asjas ei olnud koondumist läbi viidud ja seega ei olnud ta pädev kohustama Ryanairi võõrandama osalust Aer Linguse aktsiakapitalis. Ühinemismääruse alusel oleks komisjonil see pädevus olnud vaid juhul, kui see osalus oleks võimaldanud Ryanairil Aer Lingust tema *de facto* või *de jure* otsustava mõjutamise teel kontrollida, mida käesolevas asjas aga ei toimunud.

79 Eespool toodud hinnangut ei mõjuta asjaolu, et uurimismenetluses tuvastas komisjon, et Ryanairi poolt just enne AOP-d ja selle pakkumise kehtivuse jooksul turult omandatud osalust tuli käsitada AOP osana, mistõttu moodustus „üks koondumine", nagu ta end väljendas. Selles staadiumis, st uurimismenetluses, ei ürita komisjon „taastada enne koondumise elluviimist valitsenud olukorda", kui ta võtab vastu otsuse kokkusobimatuse kohta, isegi kui teatatud koondumine on ellu viidud. Ta üritab seda teha alles alates hetkest, mil võetakse vastu lõplik otsus ning sellest otsusest selgub vajadus meetmeid võtta, sest tegelik olukord ei ole sellega kooskõlas.

80 Uurimismenetluses järgib komisjon pigem seda, et välditaks olukorda, kus koondumine viiakse ellu hoolimata sellest, et see võidakse veel ühisturuga kokkusobimatuks kuulutada. Ühinemismääruse artikli 7 eesmärk on tagada selle määruse ühe aluspõhimõtte järgimine, nimelt et ühenduse seisukohalt olulist koondumist ei viidaks ellu enne sellest teatamist ega enne, kui see on komisjoni poolt ühisturuga kokkusobivaks kuulutatud.

81 Nimelt on selle määruse artikli 4 „Koondumistest etteteatamine […]" lõikes 1 sätestatud, et käesolevas määruses nimetatud koondumistest teatatakse komisjonile enne nende läbiviimist ning pärast kokkuleppe sõlmimist, avaliku ostu- või vahetuspakkumise väljakuulutamist, või aktsiate kontrollpaki omandamist. Seda põhimõtet korratakse ühinemismääruse artiklis 7 „Koondumiste peatamine". Artikli 7 lõike 1 kohaselt ei viida ühenduse seisukohalt olulist koondumist ellu enne sellest teatamist ega enne, kui see on kuulutatud ühisturuga kokkusobivaks. Artikli 7 lõikes 2 on sätestatud, et lõige 1 ei takista avaliku ostu- või vahetuspakkumise või rea väärtpaberitehingutega tehtavate tehingute läbiviimist, millega mitmetelt müüjatelt omandatakse kontroll artikli 3 tähenduses, kui koondumine tehakse artikli 4 kohaselt viivitamata komisjonile

teatavaks ja omandaja ei teosta kõnealuste väärtpaberitega kaasnevat hääleõigust või teostab seda üksnes oma investeeringu täisväärtuse säilitamiseks vastavalt komisjoni poolt tehtud erandile.

82 Tuleb märkida, et kohustuse suhtes peatada koondumise elluviimine kuni komisjonipoolse heakskiidu andmiseni kehtib automaatselt kohalduv erand, kui tegemist on AOP-ga või kontrolli omandamisega mitmeid müüjaid kaasava rea väärtpaberitehingutega tehtavate tehingute teel. Selleks et see erand oleks kohaldatav, peavad huvitatud isikud komisjonile koondumisest viivitamatult teatama ja mitte teostama sellest osalusest tulenevat hääleõigust. Nagu märgib ka komisjon oma menetlusdokumentides, on selle erandi tagajärjeks tehingu ärakeelamise riski üleminek omandajale. Kui komisjon jõuab uurimismenetluse lõpuks seisukohale, et teatatud koondumine tuleb ära keelata, tuleb koondumise elluviimiseks omandatud väärtpaberid võõrandada, nagu nähtub ka asjadest Tetra Laval ja Schneider, millele viitavad nii vaidlustatud otsus kui hageja (vt eespool punktid 27 ja 48).

83 Neid kaalutlusi arvestades võib sellise osaluse omandamine, mis üksi ei anna kontrolli ühinemismääruse artikli 3 mõttes, kuuluda selle määruse artikli 7 kohaldamisalasse. Komisjoni lähenemisviisi tuleb mõista nii, et ta kasutab mõistet „üks koondumine" selleks, et vähendada sellise olukorra tekkimise riski, kus otsust kokkusobimatuse kohta tuleb täiendada otsusega koondumise lõpetamise kohta, millega tehakse lõpp kontrollile, mis tekkis enne, kui komisjon võtab seisukoha konkurentsile avaldatavate mõjude suhtes. Kui komisjon nõudis Ryanairilt hääleõiguste teostamata jätmist, mille kohta ta tuvastas, et need ei anna talle kontrolli Aer Linguse üle (vt eespool punkt 14), nõudis ta sellelt ettevõtjalt vaid enda niisugusesse olukorda panemise vältimist, kus ta viib ellu koondumise, mille suhtes võetaks asjakohaseid meetmeid ühinemismääruse artikli 8 lõigete 4 ja 5 alusel juhul, kui tehakse otsus ühisturuga kokkusobimatuse kohta.

84 Neid põhjendusi arvestades on komisjon vaidlustatud otsuse lõigetes 12 ja 13 õigesti hinnanud, et Ryanairi vähemusosalust Aer Linguse aktsiakapitalis ei saa käesolevas asjas käsitada koondumise „osalise elluviimisena", mis juhul, kui tehakse otsus ühisturuga kokkusobimatuse kohta, lubaks võtta meetmeid ühinemismääruse artikli 8 lõigete 4 või 5 alusel.

85 Kuna Ryanair ei saanud Aer Linguse üle tegelikku kontrolli, ei saa vaidlusalust osalust vaadelda „koondumisena", mis on „juba ellu viidud", isegi kui tehing, mille raames see osalus omandati, tunnistati ühisturuga kokkusobimatuks.

86 Eespool esitatud hinnanguid ei muuda ükski hageja menetlusdokumentides või kohtuistungil esitatud argument, milles sisuliselt korratakse teooriat, millele vaidlustatud otsuses juba vastati.

87 Järelikult olenemata ühe koondumise määratlusest ja otsusest koondumise ühisturuga kokkusobimatuks tunnistamise kohta, mis sisaldusid otsuses Ryanair, õigustas komisjon vaidlustatud otsuses õiguslikult ja faktiliselt piisavalt oma otsust mitte võtta meetmeid ühinemismääruse artikli 8 lõike 4 alusel.

88 Sama põhjenduskäik käib ka ühinemismääruse artikli 8 lõike 5 kohta, mille suhtes tugineb hageja samadele argumentidele, vaidlustades komisjoni poolt vaidlustatud otsuses esitatud vastava analüüsi, milles korratakse *mutatis mutandis* analüüsi selle määruse artikli 8 lõike 4 kohta.

89 Lõpuks tuleb meenutada, et komisjon märgib vaidlustatud otsuses, et ühinemismääruse artikli 21 lõige 3 paneb vaid kohustuse liikmesriikidele ega anna talle mingit konkreetset õigust või pädevust. Komisjon oli seega seisukohal, et tal ei olnud õigust anda sellele sättele õiguslikult siduvat tõlgendust ega õigust vastata Aer Linguse esitatud tõlgendamise taotlusele (vt eespool punkt 29).

90 Nagu komisjon, märgib ka Üldkohus, et ühinemismääruse artikli 21 lõikes 3 on sätestatud, et „[l]iikmesriigid ei tohi kohaldada ühenduse seisukohalt oluliste koondumiste suhtes siseriiklikke konkurentsialaseid õigusakte" ja et see säte ei anna seega komisjonile õigust võtta meedet, millest tulenevad sellised siduvad õiguslikud tagajärjed, mis mõjutavad Aer Linguse huve. Komisjonile ei saa seega ette heita, et ta tuletas oma vastuses meelde käesolevas asjas kohaldatavat õiguslikku raamistikku ning sellest tulenevaid tagajärgi, eriti mis puudutab EÜ artiklites 226 ja 234 ettenähtud õiguskaitsevahendeid (vt eespool punkt 31).

91 Lisaks palutakse käesolevas asjas hageja argumentatsioonis Üldkohtul uurida eeldust, mis ei ole tõene, kuna ühinemismääruse artikli 8 lõikeid 4 ja 5 ei ole kohaldatud vääratele järeldustele tuginedes, nagu väidab hageja (vt eespool punkt 55). Kui koondumine ei ole ühenduse seisukohalt oluline, võivad liikmesriigid Ryanairi osalusele Aer Linguse aktsiakapitalis piiranguteta kohaldada siseriiklikku konkurentsiõigust vastavalt selleks ettenähtud sätetele.

92 Eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et hagiavaldus tervikuna tuleb rahuldamata jätta.

Kohtukulud

93 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud hageja kahjuks ning komisjon ja Ryanair on kohtukulude hüvitamist nõudnud, jäetakse hageja kulud tema enda kanda ning temalt mõistetakse välja komisjoni ja Ryanairi kohtukulud, sh ajutiste meetmete kohaldamise menetlusega seotud kulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kolmas koda)

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Jätta Aer Lingus Group plc kohtukulud tema enda kanda ja mõista talt välja komisjoni ja Ryanairi kulud, sh ajutiste meetmete kohaldamise menetlusega seotud kohtukulud.

Azizi Cremona Frimodt Nielsen

Allkirjad

Sisukord

Õiguslik raamistik ..... II - 3697

Vaidluse aluseks olevad asjaolud ..... II - 3700

Vaidluse pooled ..... II - 3700

Ryanairi pakkumine Aer Linguse ostmiseks ja osaluse omandamine ..... II - 3701

Teatatud koondumise uurimine ja keelamine ..... II - 3701

Aer Linguse ja komisjoni kirjavahetus koondumise uurimismenetluse käigus ..... II - 3704

Aer Linguse ja komisjoni vaheline kirjavahetus pärast otsuse Ryanair vastuvõtmist, EÜ artikli 232 alusel meetmete võtmise nõue ja vaidlustatud otsus ..... II - 3705

Menetlus ja poolte nõuded ..... II - 3710

Õiguslik käsitlus ..... II - 3713

Poolte argumendid ..... II - 3713

Üldkohtu hinnang ..... II - 3719

Kohtukulud ..... II - 3731